

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE:

VÝKONOVÁ MOTIVACE A ČASOVÁ PERSPEKTIVA U ŽÁKŮ

Autorka bakalářské práce: LENKA STEHLÍKOVÁ

Volba tématu: Autorka bakalářské práce si zvolila zajímavé, aktuální, ale velmi náročné téma: vztah žáků k budoucnosti. Operacionalizace a diagnostika časové perspektivy jedince je považována za jednu z nejtěžších oblastí psychologie.

Cíl práce: Jádrem práce je představení a analýza kódovacího systému Metody motivační indukce (autor J. Nuttin). Pomocí této metody je v práci mapován vztah žáků sedmých a osmých tříd k budoucnosti. Dílčím cílem práce je teoretické a empirické porovnání konceptů časové perspektivy a výkonové motivace. Cíl spojený s kódovacím systémem metody MIM byl splněn na vysoké úrovni. Rovněž zmapování vztahu žáků k budoucnosti přineslo mnoho zajímavých podnětů, na které je možné se zaměřit při dalších analýzách. Porovnání konceptu časové perspektivy a výkonové motivace je v teoretické části velmi dobře připraveno, ve výzkumné části je zatím řešeno jen na úrovni korelační analýzy, hlubší analýza však přesahuje možnosti a rozsah bakalářské práce.

Obsahové zpracování: Autorka předkládá práci, která má 63 stran a 12 stran příloh. Přílohy obsahují použité metody a 6 stran tabulek s výsledky. Po formální stránce má práce všechny náležitosti: čestné prohlášení, strukturovaný obsah, logicky strukturovanou teoretickou i výzkumnou část, diskusi výsledků, seznam použité literatury a anglický abstrakt.

Teoretická část práce je velmi dobře napsaná, autorka v ní prokazuje, že má dobrý vhled do sledované problematiky, na základě české i zahraniční (původní) literatury nám v práci představuje hlavní oblasti, které u dané problematiky přispěly k její tematizaci, zároveň si tak vytváří funkční předpolí pro svou výzkumnou část. Seznamuje nás se základními pojmy a strategiemi uchopení časového faktoru v lidském životě. Pozornost věnuje také základním koncepcím výkonové motivace. Zároveň čtenáře nezahluje přílišnými podrobnostmi a dokazuje, že umí vybrat podstatné.

Na začátku praktické části autorka vymezuje hlavní výzkumné úkoly: zmapování vztahu žáků k budoucnosti a především prověření možnosti využití metody motivační indukce. Vlastní prezentace výzkumných otázek je formulačně poněkud neobratná. Velmi pozitivně hodnotím vlastní práci autorky s kódovacím systémem „Metody motivační indukce“ (MIM). I přes podrobné proniknutí do Nuttenova systému je nutné provádět náročnou kvalitativní analýzu jednotlivých výroků respondentů. Jak autorka správně poznamenává,

stejně výroky mohou vypovídat o více skutečnostech a znamenat v různém kontextu něco poněkud jiného. Zvláště oceňuji práci s kódovacím systémem, autorka postupuje velice pečlivě a seriózně při obsahových analýzách a kódování jednotlivých zjištění. Autorka při úvahách nad výroky prokázala velkou citlivost, interpretační nápaditost a poctivost přístupu. Určité komplikace autorce přinesla i skutečnost, že Nuttinův kódovací systém byl vytvářen na dospělé populaci, jeho využití pro mladší věkové stupně bylo tedy v některých oblastech velmi složité. Autorčiny postřehy však jednoznačně přispěly k budoucímu detailnějšímu upřesňování kódovacího systému pro dospívající. Při představování kódovacího systému jsou většinou autorkou voleny vystihující příklady, ale u některých příkladů bychom mohli polemizovat. Například u kódu Spre(T): sebezáchova na úrovni existenciální a transcendentální. U kategorie Touha přežít ve svých dětech, v knihách atd. je uveden příklad: „Velice bych litoval, kdybych zemřel.“ Vlastní výsledky jsou u jednotlivých kategorií uvedeny rozpravou, která nás uvádí do situace – čím je kategorie významná pro období, ve kterém se žáci nacházejí. Autorka tuto část vždy nazývá : „Příznačné období“, výstižnější by asi bylo hovořit o kontextu. Výzkum má převážně kvalitativní charakter a autorka v práci prokazuje, že metodologii kvalitativního výzkumu zvládla dobře. Na závěr výzkumné části se autorka velice stručně věnuje i vazbám mezi použitými metodami a konceptem výkonové motivace. Protože autorka již neměla prostor se v bakalářské práci těmito otázkám podrobněji věnovat, bylo by možná lepší tuto část vynechat. V této podobě spíše jen otevírá další otázky. Po prezentaci zjištění následuje diskuse.

Průběh práce na bakalářské práci z pohledu vedoucí práce: Lenka Stehlíková na bakalářské práci pracovala velmi poctivě, systematicky a pečlivě. Poctivě konzultovala svůj výzkum s vedoucí práce a statistické zpracování s Dr. Škaloudovou. Před vzniklými odbornými problémy neuhýbala a snažila se je poctivě řešit. Jako vedoucí práce považuji za svou chybu, že jsem podcenila náročnost práce s kódovacím systémem Metody motivační indukce a dostatečně včas nekorigovala rozsah výzkumných otázek (úkolů). Při dokončování práce se autorka dostala z důvodů nemoci a kumulace povinností do časového stresu, což se na výsledné podobě práce částečně podepsalo a poněkud snížilo výslednou úroveň práce. Byla bych velmi ráda, kdyby se autorka ze situace poučila a příště nepodcenila dobu na konečnou redakci. V průběhu práce na problematice si autorka vytvořila významné podklady, které ani v bakalářské práci nevyužila – například shodu hodnocení MIM s dalším hodnotitelem apod.

Formální úprava

Práce bohužel obsahuje hodně překlepů či formulačních neobratností, které ztěžují četbu. Některé části jsou psány jasným, kultivovaným jazykem, některým částem schází poslední jazyková redakce. Tabulky 1 až 22, v nichž autorka prezentuje svoje výsledky, jsou přehledné s barevným zdůrazněním

důležitých výsledků. Tabulka korelační matice v příloze č. 5. je pouhým přetiskem počítačového výstupu. Schází podrobnější popis.

Otázka pro obhajobu: Bylo pro autorku složitější kódování obsahu či časové charakteristiky motivačních objektů a proč ?

ZÁVĚR

Přes výše uvedené připomínky přináší bakalářská práce Lenky Stehlíkové: „Výkonová motivace a časová perspektiva u žáků“ důležité výsledky pro další práci v oblasti diagnostiky časové perspektivy. Práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci na Pedagogické fakultě UK. Odpovídá svým rozsahem, obsahem i způsobem zpracování. Výsledky práce jsou zajímavým příspěvkem k sledované problematice a zároveň napomáhají mapovat část současné mládeže z hlediska jejich vztahu k budoucnosti. Doporučuji, aby práce byla předložena k obhajobě v rámci oponentního řízení.

V Praze dne 10.8. 2012

Doc. PhDr. Isabella Pavelková, CSc.